

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3434 Brief van de minister van Asiel en Migratie

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juni 2025

Op 23 april jl. heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling), naar aanleiding van het arrest van het HvJEU, einduitspraak gedaan. Deze uitspraak heeft betrekking op de beëindiging van de tijdelijke bescherming van derdelanders met een tijdelijk verblijfsrecht in Oekraïne.

Middels deze brief informeer ik uw Kamer over deze uitspraak en de te nemen vervolgstappen conform mijn eerdere toezeggingen en de op 27 mei jl.¹ aangenomen motie.

Beëindiging tijdelijke bescherming derdelanders

De Afdeling heeft in lijn met het arrest van het HvJEU geoordeeld. De Afdeling bevestigt dat de tijdelijke bescherming van deze groep derdelanders eerder beëindigd mocht worden en dat deze groep met ingang van 4 maart 2024 niet meer onder de RTB valt. Verder bevestigt de Afdeling het oordeel van het HvJEU dat een terugkeerbesluit pas na het beëindigen van de RTB genomen had mogen worden. Dit betekent dat de genomen terugkeerbesluiten prematuur zijn en derhalve vervangen dienen te worden door nieuwe terugkeerbesluiten.

Bevriezingsmaatregel eindigt per 4 september 2025

Nu de Afdeling beide rechtsvragen heeft beantwoord, is voldoende juridische zekerheid verkregen omtrent de positie van de groep derdelanders om vervolgstappen te kunnen nemen en op deze manier duidelijkheid te geven aan zowel derdelanders als gemeenten en betrokken organisaties. Derhalve heb ik besloten de beviezingsmaatregel per 4 september 2025 te beëindigen. Dit is redelijkerwijs de snelst mogelijke datum om dit te doen, gezien alle voorbereiding die er nodig is bij onder andere de IND en gemeenten.

Hiermee wordt gestand gedaan aan eerdergenoemde motie en een motie van het lid Brekelmans en het lid Keijzer ingediend op 2 april 2024.²

Derdelanders dienen terug te keren naar hun land van herkomst, zodra alle procedurestappen zijn doorlopen.

¹ Kamerstuk 19 637, nr. 3412 Rajkowski

² Kamerstuk 19 637, nr. 3222 Brekelmans en Keijzer

Tot 4 september 2025 behouden alle derdelanders het recht op opvang en bijbehorende (gemeentelijke) voorzieningen en mogen zij blijven werken volgens de regels die gelden voor ontheemden op grond van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (hierna: de RooO).

Desbetreffende groep derdelanders valt grotendeels uiteen in een groep met en zonder aangewende rechtsmiddelen. Daarnaast mag ook een deel van de derdelanders, in afwachting van de beslissing op hun lopende asielaanvraag, vooralsnog in Nederland verblijven. Hieronder licht ik toe wat dit voor de verschillende groepen betekent.

Derdelanders zonder rechtsmiddelen

De terugkeerbesluiten van de groep derdelanders, die daartegen geen rechtsmiddelen heeft aangewend, staan reeds in rechte vast. Deze groep ontvangt geen nieuwe terugkeerbesluiten van de IND. Deze groep wordt door de IND per brief geïnformeerd over het eindigen van de bevrozingsmaatregel per 4 september 2025. Vanaf die datum hebben ze nog vier weken de tijd om Nederland zelfstandig te verlaten. Gedurende deze tijd heeft de groep nog recht op opvang en (gemeentelijke) voorzieningen. Vanaf dat moment mag de derdelander echter niet meer werken.

Voor de terugkeer kan de derdelander contact opnemen met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) of de Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV). Middels dit contact kan de derdelander ondersteund worden bij het vertrek naar land van herkomst.

Derdelanders met rechtsmiddelen

De IND neemt als gevolg van het arrest van het HvJEU en de uitspraak van de Afdeling nieuwe terugkeerbesluiten voor derdelanders waarvan het terugkeerbesluit nog niet in rechte vaststaat, omdat hiertegen rechtsmiddelen zijn aangewend. De IND start hier zo spoedig mogelijk mee, zodat deze derdelanders individueel een terugkeerbesluit ontvangen voor het eindigen van de bevrozingsmaatregel per 4 september 2025. Voor de groep met rechtsmiddelen geldt dat zij druppelsgewijs het recht op opvang en (gemeentelijke) voorzieningen verliezen, en het recht om te werken, afhankelijk van de snelheid waarmee de individuele beroepszaken door rechtbanken worden behandeld. Dit betekent dat ook na 4 september 2025 derdelanders met rechtsmiddelen nog in de Oekraïne opvang kunnen zitten, zolang het terugkeerbesluit nog niet in rechte vaststaat.

Derdelanders met lopende asiel of reguliere aanvragen

Derdelanders met een lopende asielaanvraag of een lopende aanvraag voor regulier verblijf mogen de beslissing op deze aanvraag in Nederland afwachten.

Voor derdelanders met een lopende asielaanvraag geldt dat zij recht hebben op opvang bij het COA.

Voor derdelanders met een lopende aanvraag voor regulier verblijf geldt dat zij, nadat zij geen recht meer hebben op opvang en (gemeentelijke) voorzieningen onder de RooO, zelf verantwoordelijk zijn voor hun huisvesting en inkomen.

Tot slot

Gemeenten worden geïnformeerd over het genoemde proces.

Daarnaast worden gemeenten richting 4 september 2025 ingelicht over het handelingsperspectief voor de beëindiging van de opvang en bijbehorende voorzieningen. Bestaande informatieproducten worden herzien en gedeeld. Tevens zijn en worden andere betrokken organisaties geïnformeerd.

De minister van Asiel en Migratie,
M.H.M. Faber-van de Klashorst